

GUIA DIDÀCTICA

Hatxepsut i les meravelles
de l'Antic Egipte.

ara
LLIBRES

ELS LLIBRES DEL
PETIT
SÀPIENS

Com preparem la lectura a l'aula

Pàg. 3 | L'obra

Abans de la lectura

Pàg. 4 | Observació, anàlisi i expressió oral

Pàg. 5 | Context històric

Durant la lectura

Pàg. 6 | Qüestionari de comprensió lectora

Pàg. 7 | Verdader o fals

Pàg. 7 | Ordena la seqüència

Després de la lectura

Pàg. 8 | Comentari i expressió

Pàg. 8 | Activitat en grups cooperatius

Pàg. 8 | Treballem el vocabulari

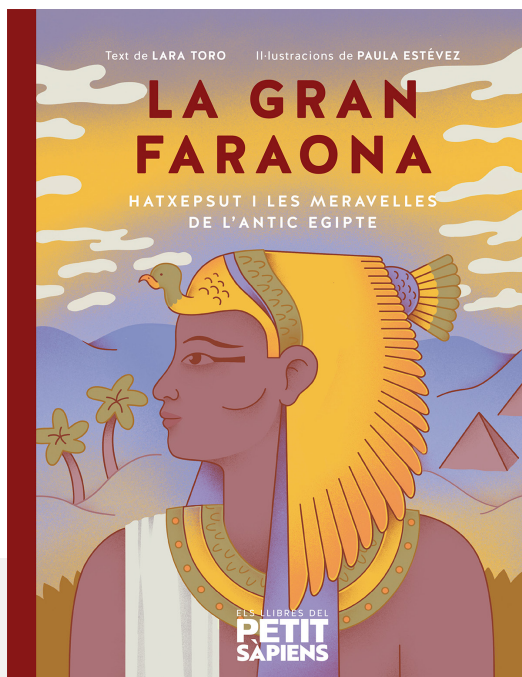
Pàg. 9 | Activitats de creativitat

Converteix-te en escriba

Crea el teu propi paper

Pàg. 11 | Autoavaluació

L'obra

TÍTOL: La gran faraona

SUBTÍTOL: Hatxepsut i les meravelles de l'Antic Egipte

AUTORA DEL TEXT: Lara Toro

AUTORA DE LES IL·LUSTRACIONS: Paula Estévez

EDITORIAL: Ara Llibres i la revista *Petit Sàpiens*

ISBN: 978-84-18928-36-9

GÈNERE: Àlbum il·lustrat, llibre de coneixements

RESUM (breu sinopsi): Hatxepsut va ser la primera dona a proclamar-se faraó i va fer història. La vols conèixer?

Fa uns 3500 anys —quant de temps!—, una jove va desafiar la tradició i va fer història: Hatxepsut es va proclamar faraona, un càrrec que normalment només tenien els homes. En aquestes pàgines recorrerem el seu regnat pacífic i ens endinsarem en els misteris de l'antic Egipte. Per què escrivien amb jeroglífics? Com es feia una mòmia? Què menjaven en els seus banquets? Un llibre per desxifrar una civilització fascinant!

Inclou un desplegable amb les meravelles més impressionants d'Egipte i un munt d'extres: podcasts, quiz, interactius...

Observació, anàlisi i expressió oral

Observa atentament la portada i la contraportada del llibre i contesta oralment les preguntes següents:

Qui creus que apareix a la portada? En quina època et sembla que va viure? Per què creus que va ser una figura destacada en la seva època?

Qui és l'autora del text? Qui és la il·lustradora? Quina és l'editorial? On es troba el resum del llibre?

Per acabar, llegeix el resum de la contraportada i analitza si les teves deduccions sobre la portada del llibre s'assemblen o tenen relació amb el resum.

Context històric

La història que estàs a punt de llegir, és la història d'una de les poques faraones que van governar a l'antic Egipte, Hatxepsut.

L'antic Egipte va sorgir durant l'edat antiga, etapa posterior a la prehistòria, que es caracteritza principalment per la invenció de l'escriptura i pel desenvolupament de les primeres civilitzacions.

El que avui dia anomenem antic Egipte va ser una civilització que es va anar construint al llarg del riu Nil, a Àfrica, i que va durar més de tres mil anys (aproximadament, des del 3.200 aC fins al 31 aC). Aquest període es va iniciar amb la unificació de dos regnes: el Baix Egipte i l'Alt Egipte, i va finalitzar amb l'escalada del domini romà a Egipte i la mort de Cleòpatra, l'última faraona.

En aquests anys, Egipte va viure molts canvis, entre els quals destaca la seva extensió. L'àrea de l'antic Egipte abastava, majoritàriament, des del delta del Nil, al nord, fins a la primera cascada del Nil, al sud. Tot i així, l'Imperi egipci va arribar a la tercera cascada i, encara, fins a la quarta.

Durant aquest període, els egipcis van construir grans edificis de pedra (com les piràmides o els temples), van inventar una de les primeres escriptures del món i van desenvolupar noves tècniques de cultiu per treure més profit dels conreus.

Els governants de l'antic Egipte s'anomenaven faraons i tenien el poder absolut: eren el cap de la religió, de l'exèrcit, de la justícia i de l'economia. Acompanyaven la figura del faraó els funcionaris, els sacerdots i els ambaixadors, que l'ajudaven a governar. Aquesta cort estava envoltada de riqueses i luxes que lluïen amb orgull; és per això que s'esforçaven a fer grans construccions que reflectissin el seu gran poder.

Els egipcis eren politeistes, és a dir, creien en més d'un déu o deessa. Moltes d'aquestes divinitats se solien representar amb cos humà i cap d'animal, com el déu solar Ra, que tenia cap de falcó.

La nostra protagonista, Hatxepsut, va ser una de les poques dones que van governar a l'antic Egipte. Era filla del faraó Tuthmosis I i la seva esposa Ahmose i va viure des del 1495 aC fins al 1448 aC. Durant el seu regnat, es va dedicar a embellir el país, a restaurar temples i a protegir el territori amb diverses campanyes militars.

Estàs preparat/da per descobrir la seva història?

Qüestionari de comprensió lectora.

Què en saps de Hatxepsut, la gran faraona, i de l'antic Egipte? Tria la resposta correcta.

QÜESTIONARI

1: Qui és la narradora que explica la història de Hatxepsut?

- ☐ a: Una narradora en tercera persona, l'autora del llibre.
- ☐ b: Una narradora en primera persona, la filla de Hatxepsut.
- ☐ c: Una narradora en primera persona, la faraona Hatxepsut.
- ☐ d: Una narradora en tercera persona, una egiptòloga.

2: Aquesta història va passar...

- ☐ a: A l'antic Egipte, a la prehistòria.
- ☐ b: A l'antic Egipte, al voltant de l'any 1479 dC.
- ☐ c: A l'antic Egipte, a l'edat antiga.
- ☐ d: A l'antic Egipte, abans de la invenció de l'escriptura.

3: Quantes dones van arribar a ser faraones?

- ☐ a: Només una, Hatxepsut.
- ☐ b: Com a mínim van ser cinc.
- ☐ c: Cap dona no va tenir el càrrec de faraona; eren les esposes del faraó.
- ☐ d: Hi va haver més dones faraó que homes.

4: Les dones de l'antic Egipte...

- ☐ a: Tenien l'única funció de criar els fills i cuidar la casa.
- ☐ b: Només podien treballar al camp.
- ☐ c: Tenien els mateixos drets i càrrecs que els homes.
- ☐ d: Podien passejar lliurement pel carrer, tenir propietats i practicar un ofici (es dedicaven al comerç, a la medicina, tenien càrrecs al govern, etc.).

5: El calendari solar el van inventar els egipcis gràcies a...

- ☐ a: Els períodes de cultiu i recol·lecció dels conreus.
- ☐ b: El faraó Tuthmosis I.
- ☐ c: Les dotze guerres que hi va haver a Egipte.
- ☐ d: Els cultes que es feien a Ra, el déu del Sol.

6: Quins eren els conreus principals de l'antic Egipte?

- ☐ a: El blat, l'ordi i la seda.
- ☐ b: Les llegums i les verdures, principalment la patata.
- ☐ c: Els cereals, les fruites, les verdures, els llegums i el lli.
- ☐ d: Només els cereals com l'ordi i el blat.

7: Segons els faraons, la seva missió principal era:

- ☐ a: Lluir les riqueses que tenien i construir grans temples i palaus en nom seu.
- ☐ b: Tenir moltes esposes i una gran descendència.
- ☐ c: Ser només cap de l'exercit i lliurar batalles.
- ☐ d: Vetllar perquè regnessin l'ordre, la veritat i la justícia.

8: Els sacerdots de l'antic Egipte s'encarregaven de:

- ☐ a: Treballar al camp.
- ☐ b: Rentar, vestir i alimentar les estàtues dels temples.
- ☐ c: Rentar, vestir i alimentar els fills dels faraons.
- ☐ d: Organitzar les campanyes militars.

9: Durant l'antic Egipte, tant homes com dones de casa bona...

- ☐ a: Podien anar a l'escola a aprendre a llegir i escriure.
- ☐ b: Duïen perruques guarnides amb cintes, la cara maquillada i joies ben llampants.
- ☐ c: Es vestien amb pells càlides per suportar el clima fred de la regió.
- ☐ d: Veneraven un sol déu.

10: Quan Hatxepsut va morir...

- ☐ a: Va ser momificada i va rebre tots els honors que li corresponien com a faraona.
- ☐ b: Va ser trasllada a la tomba del seu pare, a les piràmides de Gizeh.
- ☐ c: Va seguir sent venerada com a faraona per tots els egipcis fins avui.
- ☐ d: Va succeir-la la seva filla Neferure com a faraona.

Verdader o fals

Indica si les afirmacions següents són veritat (V) o fals (F). Corregeix les afirmacions falses en verdaderes.

La paraula *faraó* era el nom de la residència reial i va passar a designar el rei.

Hatxepsut es vestia amb la roba masculina de la reialesa durant els actes oficials per representar la figura del faraó.

La campanya d'exploració cap a Punt que va promoure Hatxepsut, va ser amb la intenció de conquerir més territoris i expandir encara més l'imperi.

Avui dia es poden descodificar els escrits de l'antic Egipte gràcies a l'expert en llengües François Champollion, que va desxifrar el contingut de la pedra Blaveta.

Durant el quinze aniversari del regnat de Hatxepsut, es va celebrar el Heb Sed, un gran festival que servia per renovar el poder dels faraons.

Veritat	Fals

Ordena la seqüència

Ordena les oracions següents que es refereixen a la momificació.

- 1 Després de 40 dies, es rentava el cos i s'omplia de serradures.
- 2 Es col·locava la mòmia dins d'un sarcòfag. La cerimònia d'obertura de la boca servia perquè pogués respirar, parlar i menjar a la nova vida.
- 3 Primer, es buidaven els òrgans del cos. S'embalsamaven a part i es col·locaven en els vasos canopis.
- 4 El cervell s'extreia pel nas amb un ganxo i es llençava.
- 5 Finalment, introduïen el sarcòfag dins la tomba, on es podien trobar estris, mobles, aliments i, fins i tot, figuretes perquè els fessin de criats.
- 6 Es cobria el cos amb una sal anomenada *cristalls de natró* perquè perdés tota l'aigua.
- 7 S'untaven olis perfumats al cadàver perquè la pell no perdés flexibilitat i s'emboïcava amb benes de lli.

Comentari i expressió

1. Coneixies la història de Hatxepsut? Digues quins són els fets de la seva vida que més t'han cridat l'atenció i explica perquè.
2. Per què creus que no era permès que les dones regnessin i es convertissin en faraones?
3. Escribe tres diferències entre la vida d'una persona de l'antic Egipte amb una d'avui. Enumera-les i fes-ne una petita descripció.
4. Si poguessis viatjar l'antic Egipte, quin monument (temples, piràmides, obeliscs, esfinxs, etc.) t'agradaria visitar? Justifica la teva resposta.

Activitat en grups cooperatius

En grups de 3 o 4 persones, escolliu un déu o deessa de l'antic Egipte i feu-ne una breu descripció contestant les preguntes següents:

Quin déu o deessa heu escollit? Com era representat? Quines eren les seves principals característiques?

En acabar, podeu compartir les vostres troballes amb els companys i companyes de classe.

Treballem el vocabulari

Relaciona cada frase feta extreta del text amb el seu significat.

Treure'n l'entrellat	Expressió per indicar que una situació, allò que s'explica, etc., es complica més
Amb tots els ets i uts	Emprendre una tasca, un treball, una activitat, etc.
Embolica que fa fort	Empipar algú, destorbar-lo
Mans a l'obra	Desxifrar l'enigma, resoldre un misteri o arribar a conèixer una cosa complicada
Fer la guitza	Amb tots els detalls, sense faltar-hi res

Activitats de creativitat

Converteix-te en escriba

Els egipcis van desenvolupar un complex sistema d'escriptura, els jeroglífics. Es caracteritzaven per ser dibuixos simples que representaven objectes i lletres. Ara et toca a tu inventar el teu propi codi d'escriptura. Sota cada lletra de l'abecedari que trobaràs en el requadre que trobaràs a continuació, inventa i dibuixa el que correspon a cada lletra. Després, escriu una frase amb els símbols que has creat i comparteix-la amb els companys perquè esbrinin el que hi diu.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p
q	r	s	t	u	v	w	x	y	z						

Frase:

La pedra Rosetta va servir per desxifrar els textos egipcis ja que hi havia gravat el mateix text en escriptura jeroglífica, demòtica i grega. Gràcies aquesta pedra descoberta l'any 1799, avui dia podem saber què s'amaga darrere dels papirs i dels gravats de les parets dels jaciments històrics trobats de l'antic Egipte.

ELS JEROGLÍFICS

Sabies que la civilització egípcia va ser de les primeres a inventar l'escriptura? És més, la vam fer servir durant més de 3.200 anys! Així sí, la nostra manera de representar allò que diem quan parlem no tenia res a veure amb la vostra.

Dels escrits, els egipcis en diem medu neder, que vol dir paraules dels déus. Creiem que l'escriptura era un regal del déu Thot, el més savi de tots. Pensàvem que era màgic i que allò que escrivem es podia fer realitat! Per això els textos sempre estaven supervisats per sacerdots molt poderosos. Els jeroglífics consistien d'un sistema de representació de sons i paraules a través de dibuixos. És a dir, els egipcis no escrivien lletres, sinó que traïem animals, plantes, parts del cos, edificis, eines, valors... El diccionari bàsic dels egipcis constava de 743 jeroglífics, però al final de l'imperi se n'havien arribat a inventar més de sis mil!

Nhi havia que eren ideogrames, on el dibuix representava una idea: si hi somia una cama, volia dir cama. D'altres eren fonogrames, és a dir, els signes corresponien a un so o una combinació de sons, com passa amb les lletres del nostre alfabet. La diferència és que el vostre alfabet està format per només 26 lletres. T'imagines que per llegir aquest llibre haguessis hagut d'aprendre'n centenars? Per acabar-ho d'afegir, els símbols tan aviat es podien llegir d'esquerra a dreta com de dreta a esquerra. I fins i tot hi ha escrits que combinen els dos sentits. Per si no n'hi hagies prou, els escrits jeroglífics no deixen cap espai entre paraules ni cap senyal que indiqui el final d'una frase.

Emblemàtica que fa fort!

Ja t'he dit que eren molt pocs, els nens que anaven a escola per convertir-se en futurs escriptors. Era una professió que passava de pare a fill, però hi havia alguns nens especials que tenien l'oportunitat de formar-se encara que provinuessin d'una família humil, com va ser el cas de Senemut. Passaven hores i hores copiant textos sobre taulers de fusta coberts de guix per practicar, ja que el paper era car i no era qüestió de malgastar-lo.

TRES ESCRITURES

El mot jeroglífic vol dir «gran sagrat» en grec, perquè els egipcis guardien amb aquesta escriptura els edificis, escultures o columnes que construïen. Diguem que era l'equivalent a escriure en lletres d'impremta. Per a les tasques diàries, en canvi, els egipcis feien servir l'escriptura hieràtica, una versió simplificada que trobem en papirs. En l'última etapa de l'imperi es va adoptar una escriptura encara més senzilla, la demòtica, destinada a textos no religiosos.

L'OFICI D'ESCRIBA

Abans de començar la jornada, els escriptors sempre feien una preguera en honor a Thot, que es representava amb cap d'ibis o amb forma de babuí.

Després, ja podien començar a escriure. Nhi hauria que prenen nota de tota l'activitat del pati: la producció de blat, la pesca. For i les pedres precioses que s'extreuen de les mines... D'altres copaven minuts perquè no es perdessin amb el temps: fets històrics, mites religiosos, tractats de medicina i matemàtiques o fins i tot contes i poemes d'amor.

EL PAPIR, QUIN INVENTI

El paper és una planta que creix a la riba del Nil. En tallaven la tija en cistres ben fines i les col·locaven ben juntes: primer, una capa horitzontal i a sobre, una capa vertical. Abans de triar-les escampaven al damunt una mena de pega vegetal, perquè les tires quedessin ben enganxades les unes amb les altres. Quan estava sec, l'allibera i no podia ja estar a punt per escriure-hi!

Crea el teu propi paper

Durant la lectura d'aquest llibre, has après que els egipcis aprofitaven el riu per collir paper, una planta vegetal aquàtica que feien servir per escriure-hi a sobre. Ara et toca a tu elaborar el teu propi pergamí de paper. Hi pots plasmar el teu missatge de l'exercici anterior o fer un dibuix de l'antic Egipte amb pintura.

Materials

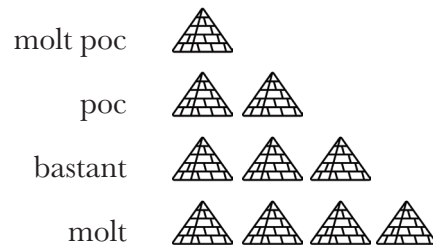
- Paper d'aquarel·la (és més gruixut i absorbent)
- Cafè
- Pinzells
- Gases
- Cola blanca
- Pintures de colors.

Passos que cal seguir

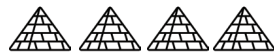
- 1 | Enganxeu les gases sobre el paper d'aquarel·la amb cola blanca (és preferible enganxar les gases en ambdues parts del paper).
- 2 | Dilueu el cafè soluble amb aigua i, amb l'ajuda d'un pinzell, pinteu tota la superfície del paper.
- 3 | Deixeu-ho assecar durant un dia.
- 4 | Un cop sec, ja hi podeu dibuixar i pintar amb pintures.

Autoavaluació

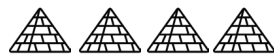
Llegeix atentament les oracions i quantifica-ho pintant tantes piràmides com consideris:

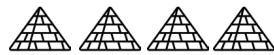
Amb la història de Hatxepsut, he après nous conceptes que no coneixia de l'antic Egipte.

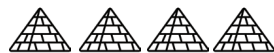
Les activitats proposades m'han ajudat a comprendre millor el que explica el llibre.

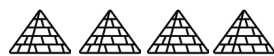
M'ha agradat conèixer la història de Hatxepsut i com era la vida a l'antic Egipte.

M'he esforçat a fer les activitats proposades parant atenció i reflexionant sobre el que es preguntava.

Recomanaria aquest llibre a altres companys i amics.

Ara Llibres

Premià, 13, baixos, 08014 Barcelona

infoarallibres@som.cat

www.arallibres.cat

Segueix-nos a: @AraLlibres

Distribució

UDL Libros - Barcelona

c/ Veneçuela, 17 08019 Barcelona

Tel. 932262764

info@udllibros.com

www.udllibros.com

Crèdits

Fitxes pedagògiques © 2022 Ara Llibres. Tots els drets reservats.

Elaborades per Marta Sanjosé.

ELS LLIBRES DEL
**PETIT
SÀPIENS**